

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou v právní věci žalobkyně **PhDr. H. P.**, bytem V. H., Š. 218, zastoupená JUDr. Petrou Vons Janulkovou, advokátkou, se sídlem v Olomouci, Horní lán 1328/6, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem v Praze, Na Poříčním právu 1, **o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 7. 2013, čj. MPSV-UM/8619/13/9S-OLK, ve věci příspěvku na bydlení,**

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 7. 2013, čj. MPSV-UM/8619/13/9S-OLK **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovené zástupkyni JUDr. Petře Vons Janulkové **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 6.292 Kč, která jí bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Ostravě.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně včas podanou žalobou brojila proti rozhodnutí citovanému v záhlaví, jímž bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci ze dne 21. 6. 2013, čj. 130492/13/OL, kterým byla zamítnuta žádost žalobkyně o příspěvek na bydlení od 1. 10. 2012.

[2] V žalobě měla žalobkyně za to, že správní orgán nesprávně právně posoudil otázku prokazování nákladů na bydlení v rozhodném období, kdy nesprávně aplikoval zákon o státní sociální podpoře, který explicitně nestanoví, že by „náklady“ byly ve skutečnosti „výdaje“. Nebyl dodržen princip předvídatelnosti, pokud pojmy, které zákon o účetnictví vymezuje zcela konkrétně, jsou při aplikaci zákona o státní sociální podpoře vykládány jinak. Správní orgán nesprávně zjistil skutkový stav veden nesprávným právním názorem na právní úkon „jednostranného zápočtu“ o němž nesprávně předpokládá, že vyžaduje nějaký „souhlas“ druhé strany, pokud správní orgán v podkladech rozhodnutí odkazuje na nějaké „sdělení“ NPÚ o tom, že mu jednostranný zápočet údajně „neakceptoval“. Napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť spočívá na nesprávném právním posouzení věci správním orgánem v předchozím řízení. Správní orgány nesprávně právně posoudily otázku formy úhrady nákladů na bydlení v rozhodném období a jejich prokazování, když aplikovaly § 25 zákona č. 117/1995 Sb. zcela mimo meze ústavně konformního výkladu, navíc v rozporu s hmotným právem, zejména občanským zákoníkem a zákonem o účetnictví. Za stěžejní považovala žalobkyně otázku výkladu obsahu pojmu „vynaložený/uhrazený náklad na bydlení“. Správní orgány svá rozhodnutí odůvodnily tím, že žalobkyně neprokázala, že v rozhodném období uhradila některý náklad na bydlení určený zákonem o státní sociální podpoře, čímž nesplnila jednu ze základních podmínek pro přiznání dávky příspěvku na bydlení. Žalovaný uvedl, že ve smyslu ustanovení zákona o státní sociální podpoře lze za náklady považovat pouze takové náklady, které jsou skutečnými náklady konkrétní osoby, a to pouze tehdy, pokud se prokáže, že byly v rozhodném období uhrazeny, kdy jejich uhrazení musí být osvědčeno podpisem a razítkem příslušného poskytovatele nebo dodavatele na formuláři „Doklad o výši nákladů na bydlení“, příp. musí být jejich úhrada prokázána jiným vhodným způsobem, např. doložením ústřížku složenky ap. Žalobkyně měla za to, že v řízení dostatečně tvrdila a prokázala, jaké byly její pravidelné měsíční výdaje s bydlením, i jakým způsobem je hradila. Žalobkyně poukázala na § 52 s. ř. Správní orgán veden svým nesprávným právním názorem, že k jednostrannému zápočtu je třeba „souhlasu druhé strany“, se ani nezabýval právní otázkou, zda byl proveden úkon „jednostranný zápočet nájmu“, ale místo toho dotazem u pronajímatele zjišťoval, zda nájem byl „zaplacen“ (z hlediska účetního, zda existuje příjmový doklad – pokladní, bankovní – o přijetí platby za nájem). Žalobkyně tedy navrhovala důkazy, z nichž bylo zřejmé, že jednostranný zápočet byl proveden, ale nebyl pronajímatelem „akceptován“, což je ovšem z povahy věci u jednostranného zápočtu irelevantní. Výklad správního orgánu, který považuje za jediný možný způsob úhrady nákladů na bydlení úhradu finanční – tj. faktické zaplacení, je neudržitelný a nepřijatelně restriktivní a je v rozporu nejen s obecně uznávaným principem dobré správy a vstřícnosti vůči účastníkovi správního řízení, ale i v rozporu s ústavním principem

podle čl. 2 odst. 4 Ústavy, neboť tento výklad požaduje po žadateli příspěvku na bydlení způsob úhrady, který zákon jednoznačně nestanovuje a účastník je tak nucen činit to, co mu zákon neukládá (zákon o státní sociální podpoře výslovně neukládá, že k úhradě nákladů na bydlení musí dojít tzv. fyzickým zaplacením). Žalobkyně několikrát tvrdila a poukazovala na to, že náklady na bydlení (tj. pohledávku pronajímatele – NPÚ – z titulu nájmu) hradila formou jednostranného zápočtu své pohledávky vůči NPÚ. Zápočet pohledávky je standardní platební nástroj, který český právní řád umožňuje, přičemž dle § 580 občanského zákoníku mají-li věřitel a dlužník vzájemné pohledávky, jejichž plnění je stejného druhu, zaniknou zápočtením, pokud se vzájemně kryjí, jestliže některý z účastníků učiní vůči druhému projev směřující k zápočtení. Zánik nastane okamžikem, kdy jsou pohledávky způsobilé k zápočtení. Dle judikatury i odborné literatury souhlasu druhého účastníka není třeba, k zápočtení může dojít i proti jeho vůli. Zápočet je tedy jednostranný právní úkon, a to, jestli s ním pronajímatel souhlasí nebo ne, je zcela irrelevantní. Rozhodné je pouze zjištění, zda úkon zápočtení byl proveden či nikoliv a zde má žalobkyně za to, že toto dostatečně prokázala. Za dané situace tak žalobkyně svým jednostranným zápočtem jednoznačně uhradila svou pohledávku z titulu nájmu, tj. vynaložila náklad na bydlení. Fakticky se tato úhrada projevila snížením celkové pohledávky žalobkyně vůči NPÚ. Rozhodnutí správního orgánu tak dle názoru žalobkyně stojí na nesprávném právním posouzení otázky úhrady nákladů na bydlení, kdy správní orgán tvrdí, že tato je možná jedině fyzickým zaplacením a podmiňuje přiznání nároku na dávku příspěvku na bydlení nesmyslným požadavkem na doložení „dokladu o zaplacení“ nájemného (např. složenky). Správní orgány navíc vyšly z neúplně zjištěného skutkového stavu, když se spokojily se sdělením Národního památkového ústavu o tom, že úkon zápočtení nebyl proveden, protože jej ústav neakceptuje. Tím byla porušena zásada podle § 3 s. ř. Přestože žalobkyně navrhovala k posouzení „odborné“ otázky (z oboru účetnictví) důkazy, správní orgán je neprovedl, aniž se zabýval jejich případnou nadbytečností. Žalovaný se v odůvodnění svého rozhodnutí řádně nevypořádal s návrhy a námitkami žalobkyně coby účastníka správního řízení, když argumentaci zápočtením žalobkyně uváděla v průběhu celého správního řízení. K této námitce žalovaný pouze uvedl, že není v předmětné věci rozhodná, aniž by však dostatečně odůvodnil proč (přičemž zcela pomíjí existenci dalších právních předpisů jako je např. občanský zákoník, který institut zápočtení zakotvuje nebo zákon o účetnictví). Správní orgány tak zcela nesprávně (mj. nepřijatelně restriktivně) a proti smyslu zákona aplikovaly § 25 zákona č. 117/1995 Sb., kdy nelze pojem vynaložení nákladů na bydlení vztahovat pouze na „fyzické zaplacení“, ale je nutno přihlídnout k okolnostem konkrétního případu a k různým formám úhrady, které český právní řád umožňuje.

[3] Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že 26. 11. 2012 uplatnila žalobkyně žádost o dávku příspěvek na bydlení s nárokem na dávku od 1. 10. 2012 a doložila doklad o výši příjmu za 3. čtvrtletí roku 2012 a doklad o výši nákladů na bydlení za stejné období. Příspěvek žádala na byt na adrese B. 8, jehož je nájemkyní a je v něm hlášena k trvalému pobytu. V dokladu o rozhodných příjmech uvedla, že v období 3. čtvrtletí roku 2012 pobírala podporu v nezaměstnanosti od Úřadu práce (tato skutečnost nebyla pravdivá, žalobkyně byla vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, avšak bez nároku na podporu v nezaměstnanosti). K prokázání výše

nákladů na bydlení za 3. čtvrtletí roku 2012 na byt na adrese B. 8 žalobkyně doložila „Doklad o výši nákladů na bydlení“, ve kterém neuvedla žádný typ nákladu, který by uhradila v příslušném období. Dne 15. 4. 2013 doručila žalobkyně daňový doklad o výši nákladů na bydlení za totožné období, avšak zde již byla uvedena v typu nákladů – nájemné a náklady za plnění poskytované s užíváním bytu – měsíčně částka 2.500 Kč. Doklady prokazující úhradu uvedeného nákladu na bydlení, resp. žádných jiných nákladů na bydlení, žalobkyně nepředložila. K úhradě nákladů za nájemné se vyjádřil Národní památkový ústav dopisem ze dne 10. 12. 2012 a 19. 4. 2013 úřadu práce tak, že nedošlo ve 3. čtvrtletí roku 2012 k zaplacení nájmu za byt obývaný žalobkyní, a to ani formou provedení zápočtu pohledávky. Úřad práce posoudil na základě dokladů nárok na dávku a dopisem žalobkyni sdělil, že má právo vyjádřit k podkladům rozhodnutí. Dne 21. 6. 2013 úřad práce vyhotovil rozhodnutí, kterým rozhodl podle § 24 zákona č. 117/1995 Sb. o zamítnutí žádosti žalobkyně o dávku příspěvek na bydlení od 1. 10. 2012, neboť měsíční průměr příjmů rodiny (žalobkyně a nezl. T. F. P.) za rozhodné období 3. čtvrtletí roku 2012 činil 0 Kč, součin zákonného koeficientu 0,30 a rozhodného příjmu činil 0 Kč a vzhledem k tomu, že náklady na bydlení, které činí 0 Kč, nepřesahují částku 0 Kč. Po přezkoumání v odvolacím řízení žalovaný dospěl k závěru, že nárok na dávku příspěvek na bydlení nevznikl a rozhodnutí úřadu práce potvrdil. Námitka žalobkyně, že nebyla správně posouzena otázka formy úhrady nákladů na bydlení v rozhodném období a jejich prokazování, když byl aplikován § 25 zákona o státní sociální podpoře, je povšechná a nekonkrétní. K výkladu obsahu pojmu „vynaložený/uhrazený“ náklad na bydlení žalovaný uvedl, že lze tyto pojmy také vyložit jako vydaný/vyrovnaný, což považuje za spor ve vedené věci. Žalovaný zastával postoj, že náklady na bydlení, aby k nim jako k takovým mohlo být přihlíženo, musí být vynaloženy, tj. uhrazeny, tedy realizovány. Žalovaný nesouhlasil s námitkou žalobkyně, že jediným způsobem úhrady nákladů na bydlení je úhrada finanční, tj. faktické zaplacení, protože nikdy nepoužil ve svých vyjádřeních takovouto argumentaci. Při stanovení nákladů na bydlení správní orgán musí postupovat podle zákona o státní sociální podpoře a jeho § 25, kde jsou náklady na bydlení vyjmenovány. Žalobkyně jako svůj jediný náklad na bydlení uvedla nájemné ve výši 2.500 Kč za měsíc – vždy se však musí jednat o skutečné náklady konkrétních posuzovaných osob, kdy jejich skutečná výše se dokládá nájemní smlouvou, která je pevnou součástí žádosti o dávku, stejně tak jako doklady prokazující náklady za plyn, elektřinu, vodné, stočné, odvoz odpadu a centrální vytápění. Za účelem sjednocení postupu a zápočtu jednotlivých nákladů na bydlení byl žalovaným předepsán unifikovaný formulář „Doklad o výši nákladů na bydlení“, který požaduje, aby žadatel o příspěvek na bydlení v části E dokladu mj. prokázal uhrazení nákladů v rozhodném období. Uvedené částky nákladů musí být potvrzeny buď podpisem a razítkem příslušného poskytovatele nebo dodavatele, anebo je nutné je vhodným způsobem doložit. Vzhledem k tomu, že účelem příspěvku na bydlení je přispět rodinám na náklady spojené s bydlením, je logické, že stát si určí, že tyto náklady musí být nejprve uskutečněny (ve čtvrtletí, které předchází čtvrtletí, na které je uplatňován nárok). Tento postup je v korelaci i s dlouholetou aplikací zákona v praxi. Výše rozhodných příjmů rodiny žalobkyně prokázala doložením dokladu o výši příjmu, výši nákladů na bydlení prokázala doložením dokladu o výši nákladů na bydlení (26. 11. 2012, 15. 4. 2013), nájemní vztah k bytu byl prokázán doloženou nájemní

smlouvou a prohlášením o trvání nájemního vztahu. K ověření skutečnosti, zda byly žalobkyní uvedené náklady na bydlení i v rozhodném období uhrazeny, byl vyzván pronajímatel bytu, který písemně sdělil, že nedošlo k úhradě nájemného, a to ani formou zápočtu. Ve prospěch tohoto tvrzení svědčí i sdělení samotné žadatelky (zřejmě ze žaloby), že má dluh na nájemném asi 100.000 Kč, ovšem nutno dále podotknout, že sama otázka vzájemného započtení pohledávek mezi žalobcem a pronajímatelem bytu je předmětem soudního sporu. Podle žalovaného tedy v daném případě pro konkrétní kalendářní čtvrtletní k jednostrannému zápočtu dojít nemohlo. Žádný jiný doklad k prokázání nákladů na bydlení nebyl doložen. Žalovaný tak měl za to, že byl zjištěn stav věci směřovaný pro rozhodnutí a na tomto závěru nemůže ani změnit nic tvrzení žalobkyně, že správní orgány se nezabývaly jejím tvrzením, že došlo k jednostrannému zápočtu příjmu, neboť toto se nezakládá na pravdě. K námitce nenaplněné žádosti o posouzení odborné otázky z oboru účetnictví žalovaný sdělil, že mu nepřísluší se vyjadřovat na žádost účastníků řízení k jimi kladeným dotazům, které jsou nad rámec vedeného správního řízení.

[4] Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 18. 7. 2013.

[5] Ze správních spisů krajský soud ve vztahu k souzené věci zjistil, že 26. 11. 2012 podala žalobkyně žádost o příspěvek na bydlení od 1. 10. 2012 do 31. 12. 2012. Ve formuláři „Doklad o výši nákladů na bydlení“ žalobkyně uvedla, že je nájemcem bytu s centrálním vytápěním a v typech nákladů – nájemné a náklady za plnění poskytované s užíváním bytu uvedla za 1. až 3. měsíc čtvrtletí vždy částku 2.500 Kč. Žádné další údaje nebyly vyplněny. K tomu jako přílohu přiložila žalobkyně výpočtový list s celkovou částkou k úhradě – nájemného, elektřiny, vodného, stočného a pronájmu inventáře na částku 2.519,40 Kč. Další přílohou byla nájemní smlouva ze dne 8. 7. 1992 a dodatek k nájemní smlouvě ze dne 22. 12. 2002. Na základě žádosti o sdělení údajů odpověděl dne 10. 12. 2012 Národní památkový ústav, že úhradu nájemného za 3. čtvrtletí 2012 od žalobkyně neobdržel a k dotazu na trvání nájemního vztahu sdělil, že proběhl soudní spor a rozsudkem Okresního soudu v Olomouci, č. j. 26 C 456/2010 – 373, ze dne 27. 11. 2012 bylo nepravomocně rozhodnuto, že došlo k zániku nájmu bytu k 31. 10. 2012 a od tohoto data užívá žalobkyně byt bez právního důvodu. Sdělení žalobkyně, proč nájem nebude hradit, ústav neobdržel, ale domnívá se žalobkyně má v úmyslu započítávat si nájem s pohledávkou za deponované nájemné z let 2005 až 2006. V této věci však z iniciativy žalobkyně probíhá soudní spor a advokátní kancelář bylo ústavu doporučeno do doby ukončení soudního sporu neprovádět žádné zápočty s touto deponovanou částkou. Žalobkyně byla již dříve o této skutečnosti zpravena dopisem ředitele územního odborného pracoviště NPÚ. Podle sdělení NPÚ ze dne 19. 4. 2013 ve 3. čtvrtletí roku 2012 nedošlo k zaplacení nájmu za byt obývaný žalobkyní, a to ani formou provedení zápočtu.

[6] Na výzvu k vyjádření k podkladům rozhodnutí žalobkyně sdělila, že nesouhlasí s mechanickou aplikací zákona, neboť náklady na bydlení vznikají průběžně, a to že neplatí, neznamená, že náklady nevznikají. K zápočtu není nutný souhlas druhé strany a správní orgán nesprávně posuzuje náklady jako účetní kategorii, kdy ve skutečnosti pracuje s pojmem výdaje, což jsou peněžní toky v organizaci, jedná se o úbytky peněz, a naproti tomu náklady jsou hmotné toky v peněžním vyjádření – tedy nemusí se ihned jednat o úbytky peněz.

[7] Rozhodnutím ze dne 21. 6. 2013 byla žádost žalobkyně o příspěvek na bydlení od 1. 10. 2012 zamítnuta, protože náklady na bydlení za kalendářní čtvrtletí se započítávají jako zaplacené, což vyplývá i z § 25 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře.

[8] V napadeném rozhodnutí žalovaný odkázal na § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře a § 25 odst. 1 písm. a) a c) a odst. 2 téhož zákona, a na rozhodné období podle § 6 písm. b). Žalobkyně ve formuláři „Doklad o výši nákladů na bydlení“ vyznačila částku 3× 2.500 Kč jako náklad za nájemné a náklady za plnění poskytované s užíváním bytu uhrazené ve 3. čtvrtletí roku 2012. Úhrada provedených nákladů na bydlení však nebyla prokázána a žádný další doklad prokazující existenci nákladů na bydlení účastníka řízení spisová dokumentace neobsahuje. Žalovaný odkázal na § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře a uvedl, že ve smyslu ustanovení zákona o státní sociální podpoře lze za náklady na bydlení považovat pouze takové náklady, které jsou skutečnými náklady konkrétní osoby (pro dávku příspěvek na bydlení společně posuzované), a to pouze tehdy, pokud se prokáže, že byly v rozhodném období uhrazeny. Náklady uvedené jako náklady za nájemné a náklady za plnění poskytované s užíváním bytu se dokládají nájemní smlouvou, popř. rozpisem nákladů za plnění poskytovaná s užíváním bytu, kdy jejich uhrazení musí být osvědčeno podpisem a razítkem příslušného poskytovatele nebo dodavatele na formuláři „Doklad o výši nákladů na bydlení“, příp. musí být jejich úhrada prokázána jiným vhodným způsobem, např. doložením ústřížku složenky ap. Žalovaný shrnul, že předložená spisová dokumentace obsahuje doklad „Nájemní smlouva“, která uvádí částku měsíčního nájemného a úhrad za služby, avšak toto neodpovídá částce 2.500 Kč uvedené žalobkyní. Nadto tyto doklady o výši nákladů na bydlení (ze dne 26. 11. 2012, 15. 4. 2013) postrádají osvědčení příslušného poskytovatele nebo dodavatele a dále je z předložené spisové dokumentace zřejmé, že k prokázání skutečnosti, že účastník řízení nedoložil žádný jiný přiměřený doklad, který by prokázal, že uhradil některý náklad na bydlení určený zákonem o státní sociální podpoře. Z toho vyplývá, že při stanovení výše nákladů na bydlení účastníka řízení správní orgán I. stupně postupoval v souladu s ustanoveními zákona o státní sociální podpoře, když stanovil celkové náklady na bydlení za 3. čtvrtletí roku 2012 ve výši 0 Kč, když nepřihlédl k uvedené částce nákladů ve výši 3× 2.500 Kč označené jako nájemné a náklady za plnění poskytované s užíváním bytu, neboť nebylo prokázáno, že se jedná o náklady na bydlení za 3. čtvrtletí roku 2012 ve smyslu ustanovení zákona o státní sociální podpoře. Souhlasné s tímto závěrem je i vyjádření NPÚ. Správní orgán I. stupně postupoval v souladu se zákonem, když rozhodl zamítnout žádost o dávku státní sociální podpory příspěvek na bydlení žalobkyni ode dne 1. 10. 2012, neboť

doložený měsíční průměr příjmů rodiny za rozhodné období 3. čtvrtletí roku 2012 činí 0 Kč, součin zákonného koeficientu 0,30 a rozhodného příjmu rodiny činí 0 Kč, a vzhledem k tomu, že náklady na bydlení, které činí 0 Kč, nepřesahují částku 0 Kč, nevznikl nárok na dávku příspěvek na bydlení. K námitce žalobkyně, že v zákoně je zjevný nesoulad s obecně platnými účetními termíny *náklad* a *výdaj* a že úhrada provedená jednostranným zápočtem je nákladem, žalovaný sdělil, že vznesená námitka není v předmětné věci rozhodná. Zákon o státní sociální podpoře, který stanoví podmínky nároku na dávku příspěvek na bydlení, její výši a výplatu určuje jednotně výchozí podmínky pro rozhodování. Ust. § 24 až § 27 taxativně stanovují podmínky, za kterých je přípustné na náklady spojené s bydlením jednotlivým oprávněným osobám přispět a zároveň v jaké výši, konkrétně § 25 odst. 2 citovaného zákona stanoví, že náklady na bydlení pro nárok a výši příspěvku na bydlení stanoví jako jejich průměr za kalendářní čtvrtletí bezprostředně předcházející kalendářnímu čtvrtletí, na které se nárok na výplatu dávky prokazuje, příp. nárok na dávku uplatňuje. Vždy však musí současně platit, že se jedná o náklady na bydlení, které byly účastníkem řízení v rozhodném období uhrazeny. Jelikož žalobkyně uplatnila nárok na dávku od 1. 10. 2012, musel správní orgán I. stupně ve smyslu výše uvedených skutečností stanovit výši nákladů na bydlení žalobkyně za období 3. kalendářního čtvrtletí roku 2012, tj. ve výši nákladů na bydlení uhrazených účastníkem řízení ve 3. kalendářním čtvrtletí roku 2012 a z této částky vycházet při rozhodování o nároku na dávku a její výši.

[9] Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

[10] Sporná v souzené věci byla otázka, zda byly náklady na bydlení za 3. čtvrtletí 2012 uhrazeny či nikoliv. Žalovaný opírá svou negativní odpověď o písemné stanovisko pronajímatele (Národního památkového ústavu), kdežto žalobkyně tvrdí, že předmětné náklady byly uhrazeny zápočtem. Jak vyplynulo ze správního řízení, o výši nájemného a jeho úhradu byly vedeny mezi žalobkyní a pronajímatelem soudní spory v občanskoprávním řízení.

[11] Podle § 580 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí i ke dni 30. 9. 2012, *mají-li věřitel a dlužník vzájemné pohledávky, jejichž plnění je stejného druhu, zaniknou započtením, pokud se vzájemně kryjí, jestliže některý z účastníků učiní vůči druhému projev směřující k započtení. Zánik nastane okamžikem, kdy se setkaly pohledávky způsobilé k započtení.*

[12] Z § 580 občanského zákoníku se podává, že souhlas pronajímatele se zápočtem není relevantní, k zápočtu nedojde jeho souhlasem nebo úkonem z jeho strany, ale na základě skutečnosti, že se shora uvedené pohledávky setkají. Rozhodující jsou proto určení výše pohledávek, jejich případná splatnost, započtením dojde k zániku pohledávky, což jsou rozhodující kritéria pro určení skutečnosti, zda byla platba provedena.

[13] Toto správní orgány v napadeném rozhodnutí pominuly, a proto je jejich rozhodnutí jako celek nepřezkoumatelné (rozhodnutí správních orgánů I. a II. stupně

tvorí jeden celek, celé řízení bylo ukončeno až vydáním, resp. nabytím právní moci rozhodnutí žalovaného). Správní orgány o zápočtu věděly již jen ze sdělení pronajímatele (NPÚ) ze dnů 10. 12. 2012 a 19. 4. 2013 i ze sdělení žalobkyně k podkladům rozhodnutí, avšak více se již zápočtem, resp. obstaráním podkladů k němu nezabývaly. Není sporu o tom, že náklady ve smyslu § 25 odst. 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, mají být uhrazeny (zaplacený). Soud dává zapravdu žalobkyni v tom, že výhradním způsobem k jejich úhradě není jen přímá platba od nájemce, což mj. odpovídá rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2011, čj. 4 Ads 22/2011 – 52, www.nssoud.cz. Stejný účinek má i platba prostřednictvím zápočtu. Proto se jím měly správní orgány blíže zabývat.

[14] Na dané řízení se vztahoval § 3, § 4 odst. 2 a § 50 správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.). Povinnost opatřit podklady pro rozhodnutí stíhá zásadně správní orgán. Přitom mu účastník řízení poskytuje součinnost, a to na vyžádání nebo po poučení. Z uvedených ustanovení nestanoví zákon č. 117/1995 Sb. žádné výjimky. Přitom dávka může být nepřiznána žadateli, pokud byl vyzván, aby osvědčil skutečnosti a účastník řízení na výzvu tak neučiní (§ 61 zákona č. 117/1995 Sb.). Tak tomu však v souzené věci nebylo, žádná výzva k osvědčení zápočtu vydána nebyla. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2012, čj. 6 Ads 61/2012 – 15, i v případě, že by žadatel výzvě nevyhověl, nemůže s tím spojit správní orgán konstatování důkazní nouze a tím i vydání nepříznivějšího rozhodnutí pro žadatele o dávku. Ve výzvě k vyjádření k podkladům rozhodnutí byla žalobkyně poučena pouze podle § 36 odst. 3 správního řádu. Ve formuláři žádosti o dávku není poučení uvedeno. Podle správního spisu se jiného, dalšího poučení žalobkyni nedostalo.

[15] Pro úplnost zdejší soud dodává, že si vyžádal od Okresního soudu v Olomouci spis zn. 26 C 309/2011 (ve věci určení výše obvyklého nájemného). Tato věc byla ukončena zastavením řízení 21. 5. 2014 z důvodu zpětvzetí žaloby Národním památkovým ústavem, protože strany uzavřely 16. 5. 2014 mimosoudní dohodu. Podle této dohody byly uznány nároky z nájemného, slevy z nájemného, konečná výše nájemného i pro období 3. čtvrtletí 2012. V dohodě je v bodě 3 mj. uvedeno, že strany uzavřely i dohodu o způsobu úhrady nájemného za období mj. i 3. čtvrtletí 2012. Nic bližšího však v této dohodě není uvedeno, ani se v uvedeném soudním spise k této věci nic dalšího nenachází. Soud poznamenává, že si je vědom skutečnosti, že k mimosoudní dohodě došlo až po vydání napadeného rozhodnutí a tato skutečnost nemohla být správním orgánům v době rozhodování známa.

[16] Protože soud nemá nahrazovat činnost správního orgánu, aby nevzal v přezkumném (kasačním) řízení stranám přezkumnou instanci, nedoplňoval dokazování a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[17] Soud uzavřel, že správní orgány se nevypořádaly s námitkou uhrazení nákladů na bydlení za 3. čtvrtletí 2012 zápočtem, kdy pominuly tvrzení žalobkyně a přiklonily se pouze k tvrzení pronajímatele a další důkazy si nezajistily, a to ani výzvou od žalobkyně. S rozporem v tvrzení žalobkyně o provedeném zápočtu oproti

tvrzení pronajímatele o neprovedeném zápočtu se správní orgány nevypořádaly vůbec. Tím došlo ke zneužití správního uvážení a porušení zejména § 3 a § 50 správního řádu, ale i k porušení ústavního principu na řádné odůvodnění rozhodnutí a práva na spravedlivý správní proces.

[18] Vzhledem k výše uvedenému soud zrušil napadené rozhodnutí v souladu s § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 s. ř. s. V dalším řízení správní orgány obstarají k vyřešení otázky zápočtu další podklady, aby zjistily skutkový stav tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, a to od žalobkyně, resp. dle jejich uvážení.

[19] Soud nepřiznal náhradu nákladů řízení úspěšné žalobkyni, protože žádné náklady řízení neúčtovala a soud žádné ze spisu nezjistil a žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

[20] Ustanovené zástupkyni žalobkyně soud přiznal podle § 35 odst. 8 s. ř. s. odměnu za zastupování, spočívající v odměně za čtyři úkony právní služby podle § 7, § 9 odst. 2 ve spojení s § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, za převzetí věci, doplnění žaloby, podání ze dne 24. 11. 2014 a ze dne 3. 2. 2015 celkem 4 x 1.000 Kč. Ke každému úkonu přiznal soud paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč, tj. celkem 1.200 Kč. K celkové částce 5.200 Kč náleží podle § 35 odst. 8 s. ř. s. daň z přidané hodnoty ve výši 1.092 Kč. Celková odměna za zastupování činí 6.292 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Olomouci dne 24. 2. 2015

Za správnost vyhotovení:
Ing. Petra Rýparová

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně